

Inhoud

I	Een korte historie van de Europese integratie	9
II	De Verdragen	13
1	Inleiding	13
2	Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU)	13
3	Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)	16
III	Instellingen en organen	19
4	Inleiding	19
5	Het Europees Parlement (art. 13-14 VEU, art. 223-234 VWEU; Reglement van het Europees Parlement)	20
6	Europese Raad (art. 13 en 15 VEU, art. 235-236 VWEU)	25
7	De Raad (art. 13 en 16 VEU, art. 237-243 VWEU)	27
8	De Europese Commissie (art. 13 en 17 VEU, art. 244-250 VWEU)	31
9	Hof van Justitie van de Europese Unie (art. 13, art. 19 VEU, art. 251-281 VWEU, Statuut Hof)	36
10	Rekenkamer (art. 13 VEU, art. 285-287 VWEU)	40
11	Europees Stelsel van Centrale Banken en de Europese Centrale Bank (art. 13 VEU, art. 127-133 en 282-284 VWEU, Protocol betreffende de Statuten van het ESCB en de ECB)	42

IV	Algemene beginselen van Unierecht	44
12	Inleiding	44
13	Attributie	44
14	Voorrang	45
15	Rechtstreekse werking	47
16	Unietrouw	52
17	Algemene rechtsbeginselen	53
18	Subsidiariteit	53
19	Proportionaliteit	54
20	Mensenrechten	55
21	Procedurele beginselen	57
22	Gelijkheid	58
V	De Unie als regelgever	60
23	Inleiding	60
24	Verordeningen	61
25	Besluiten	61
26	Richtlijnen	62
27	Adviezen en aanbevelingen	63
28	Besluiten sui generis	63
VI	Besluitvorming	64
29	Inleiding	64
30	De gewone wetgevingsprocedure	65
31	Bijzondere wetgevingsprocedures	67
32	Goedkeuring	68
33	Sluiten van internationale verdragen	68

34	Begroting	70
35	Verdragswijziging	71
36	Toetreding nieuwe lidstaten	72
37	Diverse procedures	72
VII	Burgerschap	73
38	Inleiding	73
39	Burgerrechten	74
40	Richtlijn 2004/38/EG	74
VIII	Interne markt	83
41	Inleiding	83
42	Interne markt	84
43	Goederen: tarifaire beperkingen	86
44	Goederen: belastingen met onderscheid	87
45	Beginselen van vrij verkeer	89
46	Goederen: kwantitatieve beperkingen	94
47	Uitvoerbeperkingen	99
48	Uitzonderingen op art. 34 en 35 VWEU	99
49	Vrij verkeer van werknemers	101
50	Definitie van werknemer	101
51	Rechten van werknemers	102
52	Non-discriminatoire beperkingen op het vrije verkeer van werknemers	103
53	Uitzonderingen op art. 45 VWEU	104
54	Vrij verkeer van diensten en vrijheid van vestiging	105
55	Diensten en non-discriminatie	106
56	Het recht van vestiging	107
57	De aard van een beperking van diensten/vestiging	108

58	Verdragsuitzonderingen op art. 49 en 56 VWEU	110
59	De Dienstenrichtlijn	110
60	Vrij verkeer van kapitaal	113
IX	Mededinging en harmonisatie in het Werkingsverdrag	116
61	Inleiding	116
62	Het EU-mededingingsrecht	116
63	Harmonisatie	130
X	Economische en Monetaire Unie	133
64	Inleiding	133
65	Economische coördinatie	134
66	Monetaire Unie	139
XI	Flankerend beleid	142
67	Inleiding	142
68	Het flankerend beleid	142
69	Coördinatie van beleid van de lidstaten	143
70	Ondersteuning van de coördinatie	143
71	Ondersteuning van nationaal beleid	144
72	Gemeenschappelijk beleid	144
XII	Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht	147
73	Inleiding	147
74	De buitengrenzen van de EU	148
75	Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken	148

76	Justitiële samenwerking in strafzaken	149
77	Politiële samenwerking	150
78	Besluitvorming in de Ruimte	150
XIII	Externe betrekkingen van de EU	152
79	Inleiding	152
80	Bekwaamheid en bevoegdheid	153
81	Gemeenschappelijke handelspolitiek	155
82	Associatieakkoorden	156
83	Overig extern beleid	156
84	Adviesprocedure	157
XIV	Het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid	158
85	Inleiding	158
86	Doelstellingen	158
87	Taken en Spelers	159
XV	Rechtsbescherming in de Europese Unie	162
88	Inleiding	162
89	Verdragsschendingsprocedure (art. 258-259 VWEU)	162
90	Procedure inzake opleggen van forfaitaire som en/of dwangsom (art. 260 lid 2 EG)	166
91	Beroep tot nietigverklaring (art. 263 VWEU)	169
92	Actie wegens nalaten (art. 265 VWEU)	175
93	Prejudiciële procedure (art. 267 VWEU)	177

94	Contractuele en niet-contractuele aansprakelijkheid van de Unie (art. 268 en 340 VWEU)	182
95	Bijzonder geval: aansprakelijkheid van de lidstaten	186
XVI	Europese juridische informatie vinden	190
96	Wetgeving	190
97	Rechtspraak	192
	Trefwoordenregister	195